

TC
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

AMASYA KENT PARK ALANLARININ
REKREASYON ALANI OLARAK BELİRLENMESİNE YÖNELİK
NİTEL BİR ÇALIŞMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

VOLKAN ŞEKER

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. RECEP KÜRKÇÜ

AMASYA
EKİM 2022

TC
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

AMASYA KENT PARK ALANLARININ
REKREASYON ALANI OLARAK BELİRLENMESİNE YÖNELİK
NİTEL BİR ÇALIŞMA

Volkan ŞEKER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Recep KÜRKÇÜ

AMASYA
EKİM 2022

Volkan ŞEKER tarafından hazırlanan “**AMASYA KENT PARK ALANLARININ REKREASYON ALANI OLARAK BELİRLENMESİNE YÖNELİK NİTEL BİR ÇALIŞMA**” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ / OY ÇOKLUĞU ile 18.02.2021 tarihinde Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Recep KÜRKÇÜ

Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Amasya Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

Üye: Doç. Dr. Mustafa BAŞ

Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Trabzon Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Seda SABAH

Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Amasya Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

Tez Savunma Tarihi: 24/10/2022

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

.....

Prof. Dr. Ayşe ŞAHİN YAĞLIOĞLU
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu seminerde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Volkan ŞEKER

...../...../2022

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans öğrenimim boyunca bana gösterdiği sınırsız sabır ve özveri gösteren, ülkemizin içinde bulunduğu pandemi durumu sebebi ile zorlu ve sınırlı bir iletişim içinde olmamıza rağmen destek olan tez danışmanım Prof. Dr. Recep KÜRKÇÜ'ye müteşekkirlrimi sunuyorum.

Tezimin konusu hakkında doküman sağlayan Amasya Belediyesi, Park ve Bahçe Müdürlüğüne, Amasya Arama Kurtarma Doğa Sporları Derneği İhtisas Kulübü'ne ve manen desteklerini esirgemeyen aileme ve Aydın OKUR'a sevgilerimi ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Volkan ŞEKER

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
İÇİNDEKİLER	ii
ŞEKİLLER DİZİNİ	iv
TABLolar DİZİNİ	vi
ÖZET.....	vii
ABSTRACT	viii
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	1
1.3. Araştırmanın Önemi	1
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	2
2.KURAMSAL TEMELLER	3
2.1. Kent Parklarının Tarihsel Değişimi.....	3
2.2. Rekreasyon.....	4
2.3. Rekreasyonun Faydaları	5
2.4. Rekreasyonun Özellikleri	5
2.5. Rekreasyona İhtiyaç Duyulma Sebepleri	6
2.6. Yerel Yönetimlerin Rekreasyona Bakış Açılıarı.....	7
2.7. Amasya İle İlgili Genel Bilgiler	8
2.7.1. Tarihçe ve park kültürü	8
2.7.2 Genel konum.....	9
2.8. Parkların Çocuk Gelişimine Olumlu Etkileri	9
2.9. Amasya Kent Merkezi İçindeki Rekreasyonel Olanaklar	10
• Pirlar Parkı Belediye Mesire Alanı	10
• Kumacık Parkı Çay Bahçesi.....	11
• Milli Hâkimiyet Parkı.....	12
• Botanik Park.....	13
• Yeşilirmak Nehri, Şehzadeler Gezi Yolu Alanı.....	15
• Amasya Kalesi.....	15
3. GEREÇ VE YÖNTEM	17

4. ARAŞTIRMA BULGULARI	19
4.1. Mahalle Bazında Nüfus Verileri	19
4.2. Amasya Kent Parkları.....	20
4.3. Kent Parkları Mahalle Dağılımları.....	21
4.4. Parkların Materyal Dağılım Yüzdeleri	24
4.5. Mahalle Park Örnekleri	25
4.6. Park Spor Aletleri.....	28
4.7. Parklarda Kullanılan Spor Aletleri.....	29
4.8. Koşu ve Yürüyüş Alanları	35
4.9. Bisiklet Parkurları	37
4.10. Açık Alan Tabiat Parkı.....	39
4.10.1. Boraboy Gölü Tabiat Parkı.....	39
5. TARTIŞMA ve SONUÇ.....	42
6. ÖNERİLER.....	43
7. KAYNAKÇA.....	44

Şekiller Dizini

Şekil 1. Çocuk Gelişim Park Örneği.....	10
Şekil 2. Pirlar Parkı Kuşbakışı.....	11
Şekil 3. Pirlar Parkı.....	11
Şekil 4. Kumacık Parkı Çay Bahçesi Kuşbakışı.....	12
Şekil 5. Kumacık Parkı Çay Bahçesi	12
Şekil 6. Milli Hâkimiyet Parkı Kuşbakışı	13
Şekil 7. Milli Hâkimiyet Parkı	13
Şekil 8. Botanik Park Kuşbakışı.....	14
Şekil 9. Botanik Park	14
Şekil 10. Yeşilırmak Nehri, Şehzadeler Gezi Yolu Alanı Kuşbakışı	15
Şekil 11. Yeşilırmak Nehri, Şehzadeler Gezi Yolu Alanı.....	15
Şekil 12. Amasya Kalesi Kuşbakışı.....	16
Şekil 13. Amasya Kalesi	16
Şekil 14. Şehit Piyade Uzman Onbaşı Ferhat Erdin Parkı – 1	25
Şekil 15. Şehit Piyade Uzman Onbaşı Ferhat Erdin Parkı - 2.....	25
Şekil 16. Şehit Piyade Uzman Onbaşı Ferhat Erdin Parkı – 3	26
Şekil 17. Hz. Ömer Cami Yanı Çocuk Parkı.....	26
Şekil 18. Şehit Jandarma Çavuş Özcan Özer Parkı	27
Şekil 19. Şeyhcuî Mh. Birlik Çocuk Parkı.....	27
Şekil 20. Şehit Jandarma Onbaşı Yusuf Kaya Parkı.....	28
Şekil 21. Uzay Yürüyüşü	29
Şekil 22. Park Spor Aletleri Toplu Kullanım Örneği	29
Şekil 23. Parklarda Kullanılan Spor Aletleri.....	30
Şekil 24. Bel Esnetme Aleti	30
Şekil 25. Bisiklet ve Step Aleti	31
Şekil 26. Barfiks Aleti	31
Şekil 27. Bacak Esnetme Aleti.....	31
Şekil 28. Kol Kasları Güçlendirme Aleti	32
Şekil 29. Bacak İtme Aleti	32
Şekil 30. İç – Dış Bacak Güçlendirme Aleti	33
Şekil 31. Çift Yürüme (Uzay Yürüyüşü) Aleti.....	33

Şekil 32. Mekik Çekme Aleti.....	33
Şekil 33. Uzay Yürüyüşü Aleti (Tekli)	34
Şekil 34. Bisiklet	34
Şekil 35. Dış Bacak Güçlendirme Aleti.....	35
Şekil 36. 1275 mt Bahçeler İçi Yürüyüş Alanı	35
Şekil 37. 1000 mt Ataşehir – Ayvalı Sk Yürüyüş Parkuru	36
Şekil 38. 2245 mt İstasyon Cd – Akbilek Mh Yürüyüş Alanı.	36
Şekil 39. 55 Evler – Hacılar Meydanı Bisiklet Rotası.....	37
Şekil 40. Hacılar Meydanı Bisiklet Yolu.....	37
Şekil 41. Hacılar Meydanı Bisiklet Yolu - 2	38
Şekil 42. Şehzadeler Gezi Yolu Bisiklet Yolu.....	38
Şekil 43. Gezi Yolu Bisiklet Yolu.....	39
Şekil 44. Boraboy Gölü.....	40
Şekil 45. Borabay Gölü Çevresi Yürüyüş Rotası	40
Şekil 46. Borabay Gölü Büyük Dağ Yürüyüş Rotası	41

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Mahalle Bazında Nüfus Verileri 2019	20
Tablo 2. Kent Parkları Mahalle Dağılımları Materyal Dağılımları.....	23
Tablo 3. Amasya İli Merkez Parkları Materyal İçerik Yüzdeleri	24
Tablo 4. Amasya İli Merkez Parkları Materyal İçerik Sayıları.....	24

ÖZET

AMASYA KENT PARK ALANLARININ REKREASYON ALANI OLARAK BELİRLENMESİNE YÖNELİK NİTEL BİR ÇALIŞMA

Volkan ŞEKER

Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans, Ekim/2022
Danışman: Prof. Dr. Recep KÜRKÇÜ

Bu çalışma, Amasya kent merkezinde bulunan parklar, sahalar, yürüyüş ve bisiklet parkurlarının incelenmesi amacını taşımaktadır. Bu amaç doğrultusunda park, saha, yürüyüş ve bisiklet parkurlarının mahalle kapsamında kullanım durumu ve mevcut sayıları incelenerek tez çalışması yürütülmüştür. İlaveten, yönetimlerin rekreasyona bakış açısı, uyguladığı örnekler ve de halkın bu alanları kullanımı incelemeye alınmıştır. Araştırma, nitel araştırma yönteminin bir deseni olan durum çalışması modelindedir. Çalışma süresince; uydu görüntüleri, internet dökümanları, makaleler, dergiler ve tezler incelenmiş, mekanların mevcut durumları için yerinde incelemeler yapılmıştır. Nitekim Amasya’da yapılan parkların, sportif rekreasyon açısından planlama ve ihtiyaç kriterlerine ne kadar uygun olduğu incelenmiş, şehir içi parklara örnekler verilmiştir ve bu alanların eksiklikleri ortaya koyulmuştur. Elde edilen verilerin analizi sonucunda: Bazı spor aletlerinin bakımsız olduğu ve de kırıldığı gözlemlenmiştir. Ayrıca çocuklar için yaş grubuna yönelik oyun parkurlarının bir kısmı boyasız ve bakımsız olup çocukların kullanımında sıkıntı yaratacak niteliktedir. Parklarda kullanılan materyaller zamana, hava şartlarına ve kullanıma bağlı olarak yıpranmış ve deforme olduğu gözlenmiştir. Araştırmanın sonucu olarak yapılması gereken bazı eksiklikler ve iyileştirmeler öneri olarak sunulmuştur. Aletlerin çeşitlendirilmesi ve bu aletlerin bakımlarının yapılması kullanımını arttırarak amaca hizmet eder hale getirilmelidir. Parklar içerisinde bulunan spor sahalarının bakımı yapılarak kullanıcı güvenliği attırılmalıdır. Bisiklet yollarının kullanım kaynaklı deformasyonları giderilmeli, özellikle gece sürüş güvenliğini arttıracak levha ışık vb. materyaller ile desteklenmelidir. Trekking rotalarının belirlenerek, kullanım kolaylığı ve ulaşılabilirliği desteklenmelidir. Buna ek olarak parkların içinde yer alan işletmeler vasıtası ile ihtiyaçların karşılanabildiği ve zaman geçirmek, dinlenmek ve de eğlence amaçlı kullanımı artmıştır. Tüm bunların ilaveten bisiklet ve yürüyüş gibi aktivitelerin yanı sıra gün sonunda oluşan yorgunluğu gidermek için dinlence yeri olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. ; parkların, çocukların yanı sıra özellikle genç, yaşlı, kadın, erkek herkesin kullandığı mekânlar olarak işlevsellik kazandığı ve gece ve gündüz kullanımına uygun hale getirilerek, her daim yararlanılmaya müsait duruma getirildiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Amasya, Rekreasyon, Park

ABSTRACT

AMASYA CITY PARKING AREAS A QUALITATIVE STUDY TO DETERMINATE IT AS A RECREATION AREA

Volkan ŞEKER

Amasya University, Institute of Health Sciences
Department Of Physical Education and Sports, M.Sc., October/2022
Supervisor: Prof. Dr. Recep KURKCU

This study aims to examine the parks, fields, walking and cycling tracks in the city center of Amasya. For this purpose, the thesis study was carried out by examining the usage status and current numbers of the park, field, walking and bicycle tracks in the neighborhood. In addition, the management's perspective on recreation, the examples they have applied and the use of these areas by the public have been examined. The research is in the case study model, which is a pattern of the qualitative research method. During work; Satellite images, internet documents, articles, journals and theses were examined and on-site investigations were made for the current conditions of the spaces. As a matter of fact, it has been examined how suitable the parks in Amasya are for the planning and need criteria in terms of sportive recreation, examples of urban parks are given and the deficiencies of these areas are revealed. As a result of the analysis of the obtained data: It has been observed that some sports equipment are neglected and broken. In addition, some of the playgrounds for the age group for children are unpainted and unmaintained, which will cause problems for children to use. It has been observed that the materials used in the parks are worn and deformed depending on time, weather conditions and use. As a result of the research, some deficiencies and improvements that should be made are presented as suggestions. Diversification of tools and maintenance of these tools should be made to serve the purpose by increasing their use. User safety should be increased by maintaining the sports fields in the parks. The deformations of the bicycle paths due to usage should be eliminated, especially the sign lights etc. that will increase the driving safety at night. supported by materials. Ease of use and accessibility should be supported by determining trekking routes. In addition, the use of the parks for the purpose of meeting the needs and spending time, resting and entertainment has increased through the enterprises located in the parks. In addition to activities such as cycling and walking, it has been determined that all these are used as a resting place to relieve fatigue at the end of the day. ; It has been determined that the parks have gained functionality as places used by everyone, especially young, old, women and men, as well as children, and have been made available for use at all times by making them suitable for day and night use.

Key Words: Amasya, Recreation, Park

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Araştırmanın problemini; fiziksel aktivite amaçlı Amasya kent park alanlarının rekreasyon alanı olarak belirlenmesi oluşturmaktadır.

Şehirleşmenin artması, teknolojinin getirdiği sınırlılıklar, çalışma şartlarının ve yaşam mücadelesinin zorlukları insanları hareketsiz, pasif ve durağan bir kalıba sokmakta, buna bağlı olarak da psikolojik bunalımlara, yalnızlığa ve çeşitli sağlık sorunlarına sebep olmaktadır.

Son yılların en yaygın hastalıklarından olan koroner kalp damar hastalığı, solunum yetmezliği, iskelet ve kas sistemine bağlı dolaşım ve boşaltım sistemi güçlükleri, kan şekeri ve kolesterol rahatsızlıkları, eklemsel ve romatizma hastalıklar, şekil bozukluğu ve obezite, sinir ve stres patlamalarının temelinde hareketsizlik ve buna bağlı ruhi sorunlar yatmaktadır (Koparan & Öztürk, 2002).

1.2. Araştırmanın Amacı

Amasya’ da ki park ve bahçelerin eğlence alanı olarak, şehrin yeşil alan sistemindeki yeri, fonksiyonu ve il park ve bahçelerinin rekreasyonel kullanımının şehir insanı üzerindeki etkileri, araştırmanın temel amacını oluşturmaktadır. Amasya il sakinleri için rekreatif faaliyetlerin gerçekleştirilebileceği alan olan parkların, nasıl olması gerektiği üzerinde durulmuştur. Amasya ilinde mevcut parkların mahalle bazında incelenerek, kurulum ve kullanım özellikleri incelenmiş, alanların daha verimli olabilmesi adına gerekli önermeler yapılmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Hızla gelişen ve büyüyen Amasya ilinin, şehirleşme ve sanayileşmeye bağlı olarak, ortaya çıkan yaşam mücadelesi ve sürdürülebilir hayat gayreti içerisinde, kendini gerçekleştirme amacı doğrultusunda, yerel yönetimlerin sunduğu kent parklarının mevcut hali ve olabilirlik halleri değerlendirilmiştir.

Stresi azaltmanın sağlık üzerindeki olumlu etkilerinin yanı sıra; daha fazla üretkenlik, daha mutlu insanlar, daha sağlıklı bireyler ve çok daha az suç üretebileceği öngörülmektedir (Özel & Bay Karabulut, 2018).

Amasya Belediyesi Park Bahçeler Müdürlüğünden, Amasya kent park alanlarının listesi alınmıştır ve parkların büyüklükleri, içeriği ve kullanım alanı gibi faktörler dikkate alınarak, rekreatif alan içerikli park ve bahçe örneklerine yer verilmiştir. Belirlenen saptamalar doğrultusunda gereklilik ve ihtiyaç konularına değinilmiş ve öneriler getirilmiştir.

Amasya, 1730 km² lik yüzölçümü ile kent merkezi genellikle dağlık sayılabilecek bir şehrimizdir. Kent merkezinin yakınlarında göl, ova, yayla vb. trekking alanları olmasına rağmen kentleşmenin de getirdiği zaman kısıtlılığı ve yoğun iş temposu, insanları daha kısa sürede ulaşabileceği, bu alanlarda gerçekleştirebilecekleri rekreatif faaliyetleri artık yapamamanın getirdiği sınırlılığı kişileri yeni mekânlar aramaya yöneltmiştir. Bu eksikliği gidermenin en kolay ve ulaşılabilir yolu kent parklarıdır. Çünkü kent parkları çok alternatifliğinin yanında, çeşitli rekreatif etkinliklere de olanak vermektedir. Kent parklarının, rekreasyon istek ve ihtiyaçlarına yanıt verebilmesi amacıyla mevcut parklar incelenmiş, eksiklerine değinilmiş ve önerilerde bulunulmuştur.

Sonuç kısmında, kent insanının parklara olan ihtiyacının arttığı vurgulanmış, bununla birlikte Amasya şehir parklarının ihtiyaçlara ne kadar uygun olduğu sorusuna değinilmiş ve rekreatif etkinlik tasarım kriterleri açısından irdelenen Amasya şehir park ve bahçelerinde, eksik görülen uygulamalara değinilmiş ve daha konforlu bir Amasya ve kent yaşamı için parklarının nasıl olması gerektiği vurgulanmıştır.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Değişen yaşam şartları, şehir mimarisi ve şehir planları mevcut parklara ve yapılması planlanan park ve bahçelerin düzenlerini değiştirebilmekte, ek alanlar ya da sınırlılıklar çizebilmektedir.

İçinde bulunduğumuz pandemi süresi çalışmayı fazlasıyla olumsuz etkilemiş, yapılacak ikili görüşmeler, yerinde incelemeler, basılı kaynak taramalar; mesafe, sokağa çıkış yasakları ve çalışma saatlerinin sınırlılığı sebebi ile kısıtlı bir zaman ve alanda yapılmıştır.

2. KURAMSAL TEMELLER

2.1. Kent Parklarının Tarihsel Değişimi

Park ve bahçe kültürü sadece modern zamanlarda kullanılan bir yapı olmayıp, tarihi eski Roma ve Yunan zamanlarına kadar uzanmaktadır. Parkların kullanıcıları asırlar boyunca krallar, yöneticiler, asilzadeler ve zenginlerdir. Parkaların tasarımları da bu kişilerin güzellik anlayışını yansıtmıştır (Önal & Sağır, 2018). 18. ve 19.yüzyılda etrafı yüksek duvarlarla çevrilmiş olan parklar, muhafızlar tarafından korunmuş ve toplumun üst kesimlerine hizmet etmiştir. Bu dönemde alt sınıf dâhil olmak üzere kent halkın diğer kesimleri parklardan yararlanamamıştır. 19. yüzyılın sonlarına doğru çalışan sınıfın ve alt kesimin yaşadıkları yerlerdeki sağlıksız ortamlar nedeniyle, sağlığa yararlı açık alan ihtiyacı, parklardan herkesin yararlanabilmesine neden olmuştur (Önal & Sağır, 2018). Osmanlı döneminde park ve bahçeler, kişilerin arta kalan vakitlerini değerlendirmeleri ve bu sağlıklı ortamlardan yararlanmaları için oluşturulmuş tabiat alanlarıdır. Cumhuriyet Dönemine kadar şehir park alanları, kent yaşamının bir parçası olmamıştır. 19. yüzyılın sonlarında ve 20. Yüzyılın başlarında İstanbul'da Batı tarzında şehir içi parklar yapılmıştır. Gülhane Parkı'nın revize edilerek hizmete açılması, ilk büyük ebatlı park örneği olarak kabul edilmektedir (Demir & Çevirgen, 2006). Aynı zamanda, Cumhuriyet tarihinin ilk proje kapsamlı parkı olduğu için Ankara Gençlik Parkı modern anlamda ilk şehir parkıdır (Kaymaz, Belkayalı, & Akpınar, 2013). 1930-1940'lı yıllarda parklar kentsel kamusal alanlar olarak değerlendirilmiş ve park yapımı tüm Anadolu'da yapılmaya başlanmıştır. Park kullanıcıları temelde kentin sakinleridir.

Araştırmanın konusu olan parklar bireysel olarak kullanıldığı olsa da, genellikle tanıdıklar veya aile bireyleri ile birlikte kullanılmaktadır ve hareketli rekreasyondan ziyade hareketsiz rekreasyon için tercih edilmektedir. Parkların kullanımında, tabiat ile bir olmak, rahatlamak ve toplumsallaşmak gibi nedenler rol oynamaktadır.

Araştırmalar sonucunda şehir parklarının insanlar üzerinde pozitif etkilerinin olduğu gözlenmiştir. İnsanlar parka geldiklerinde kendilerini mutlu, rahat, ruhen dinlenmiş ve sosyalleşmiş hissetmektedir. Önal ve Sağır'ın araştırmalarında olumsuz hislerde olanlar oldukça düşüktür, stresli hissetmek (% 0,2) ve gergin hissetmek (% 1,1) olarak bulunmuştur (Önal & Sağır, 2018). Bu durum parkların insanların psikolojik durumu üzerinde pozitif tesire sahip olduğunu göstermektedir. Isparta'da yapılan bir araştırmada

insanların parkta kendilerini dingin, mutlu ve sakin hissettikleri (Önal & Sağır, 2018), belirlenmiştir.

M. Kaymakoğlu Gökaşan, gündelik 15 dakikalık dingin yürüyüşün bedensel ve ruhsal yaşam kalitesi açısından büyük farklar yarattığını, ancak kentlerde birçok insanın 15 dakikasını sağlık açısından fiziksel aktiviteye ayıramamalarının, sağlık ve yaşam açısından sınırlılıklar getirdiğini dile getirilmiştir (Gökaşan, Kentsel Rekreasyon Alanlarında Spor ve Aktivite Ağı;Kadıköy Örneği, 2013).

Doç. Dr. Gül Sayan Atanur, yazdığı bir yazısında; “Parkların önemini vurgulamak için, kentler içinde parklar değil; parklar içinde kentler kurmalıyız” demiştir (Atanur, Nisan-Mayıs-Haziran 2017).

Küçük, şehirlerdeki rekreasyon alanları, şehrin en az %34’ü kadar olması gerektiğini, bu şekilde daha mutlu ve işlerinde daha verimli insanların ortaya çıkacağını vurgulamıştır (Küçük, 1995).

Uyanık, kent parklarının sadece rekreasyonel faaliyetlere değil, insanların birbirleriyle olan ilişkilerinin düzenlenmesine, toplumsal kurallara uyulması ve davranışları kontrol etme gibi davranışların gerçekleşmesinde de önemli bir rolü olduğunu belirtmiştir (Uyanık, 2016).

2.2. Rekreasyon

Dilimizde daha çok boş zaman etkinliği olarak geçse de, çeşitli çalışmalarda da konu fazla değişmemiştir. Literatür incelendiğinde, farklı araştırmacıların, farklı rekreasyon tanımları yaptığı görülmüştür.

Eskiner; kazanç amacı gütmeyen kişinin bedensel ve ruhsal yönden tazelenmesi (Eskiner, 2020),

Girgin; rekreasyon, mecburi hale gelmiş günlük işlerinden, ayrı olarak bireyin kendini tazelemesi ve geliştirmesi, şahsına ait olan zamanı dilediği gibi kullanması (Girgin, 2020),

Butler; bir kazanç gütmeyen, bireye hoş ve doyurucu duygular bırakan eylemler (Butler, 1959),

Aran; yaşamın monoton, sıkıcı ve disiplinli çalışmasından sonra, kişinin sevdiği bir uğraş ile zaman geçirerek tazelenmesi yenilenmesi (Aran, 1970),

Akesen; çalışma karşıtı, yaşamdan zevk alma ve yenilenme (Akesen, 1984),

Bayraktar; boş zamanları değerlendirme olanakları olarak; gezi, öğrenme ve dinlenmeye yönelik zevk almaya odaklı faaliyetler (Bayraktar, 1972),

Pehlivanoglu (1987) ise “bireyin olanakları nispetinde kendi istek ve içgüdüsün göre kullanabileceği, yaşama gücü ve isteğini ayakta tutan, bireye zevk veren ve gelir kaygısı gütmeyen her türlü eylemler bütünü” olarak tanımladıkları gözlemlenmektedir (Pehlivanoglu, 1987).

Mumcuoglu; kişinin kendi yetenek ve olanaklarıyla kendi kendine yenilemesi olarak tanımlamaktadır (Mumcuoglu, 1996).

2.3. Rekreasyonun Faydaları

Rekreasyon sadece bireyin kendisine değil, topluma da fayda sağlamaktadır.

Rekreatif faaliyetlerin bazı faydalarını şöyle sıralayabiliriz;

- Asıl ihtiyaçların haricindeki diğer ikinci tür ihtiyaçların giderilmesinde önemli rol oynar.
- Kötü alışkanlıklardan uzak tutar. Bireydeki bedensel ve mental problemlerini önler veya ortadan kaldırır. Böylece toplumdaki genel sağlık harcamaları da azalır.
- Hayat kalitesini artırır. Düşünsel gelişime katkıda bulunur. Ruhani doyum sağlar, huzur verir, moral ve motivasyonu artırır.
- Mental sağlığı yüksek toplumlarda suç oranı en aza iner. Kişisel yaşamın problemlerinden kaynaklanan ruhsal bunalımı giderir ve iç huzuru sağlar.
- Toplu halde de yapılabildiğinden, bu aktiviteler kişinin sosyalleşmesine katkı sağlar. İnsanlar arasında birlik ve beraberlik oluşturur, ayrıca toplumsal kaynaşma sağlar.
- Rekreatif kişilerin öz yeterlilik bilinci yüksektir.
- Kişileri düşünmeye, farklı kavramlar üretmeye ve kendini geliştirmeye isteklendirir. Entelektüel gelişimi sağlar.
- Okul dönemindeki çocukların derslerindeki kabiliyetini artırır.
- Rekreasyon bilinci; bedensel egzersiz ve aktivite, tiyatro, sinema, müze ziyareti, park-bahçe gezintisi, toplumsal sorumluluk projeleri, okuma ve araştırma etkinlikleri gibi kişisel gelişim faaliyetlerine yönlendirir (Özdemir, 2020).

2.4. Rekreasyonun Özellikleri

- Serbest zamanda yapılan etkinlikler bütünüdür.
- Faaliyet; bedensel, ruhsal, toplumsal ya da işitsel olabilir.

- Öz irade esastır. Birey bu faaliyetleri kendisi seçer ve öz isteği ile katılır.
- Kişisel, toplumsal, teşkilatlı, teşkilatsız gibi çeşitli durumlarda yapılabilir, esnektir.
- Bu faaliyetlere katılmak, kişiye hızlı ve doğrudan bir doyum sağlar.
- Ciddi ve isteriktir. Her bireye göre bir değeri vardır.
- Üniversal olarak uygulanır.
- Seçilen faaliyetler büyük bir çeşitlilik gösterir. Dileyen aynı anda birçok faaliyette bulunabilir.
- Faaliyetlere devam etme ya da bırakma zorunluluğu yoktur.
- Her yaş grubunda ve cinsteki kişiler katılabilir.
- Faaliyetler kişinin şahsını ifade edebilmesine ve yaratıcı olmasına olanak sağlar, yeni ve farklı tecrübeler kazandırır.
- Maddi gelir kazanmak isteği yoktur.
- Her türlü yerde ve zamanda uygulanabilir. (Açık-kapalı, yaz-kış, doğa, aktif-pasif)
- Faaliyetlerin, iştirak edene şahsi ve toplumsal yetenekler kazandırması beklenir, arkadaşlık ilişkisi kurulmasını sağlar.
- Mutlu ve sağlıklı bireyler yaratmasını sağlar (Sunay & Balcı, 2021).

2.5. Rekreasyona İhtiyaç Duyulma Sebepleri

Yeme içme ve barınma ihtiyacından sonra birçok birey, istekleri ve ihtiyaçları doğrultusunda eğitim, eğlence ve rahatlama gereksinimi duymaktadır. Bireysel ihtiyaçlardan sonra sosyal ihtiyaçların da azımsanamayacak şekilde ruh ve beden sağlığını etkilemesi, insanları farklı alanlara yöneltmiştir. Bunun bir sonucu olarak rekreasyon, fiziksel, sosyal ve ruhsal bir doyum sağlaması açısından önemli bir yer tutmaktadır.

Rekreasyonel faaliyetler bireyin kendini gerçekleştirmesine katkı sağladığı gibi, yapılan aktiviteye göre de sosyalleşmesini sağlamaktadır.

Sportif faaliyetlere katılan bireyler, bireysel ya da grupsal aktivitelerde kendi ile ya da başla bireylerle mental olarak yarışarak duygusal doyum sağlamaktadır.

Bireysel farkındalık açısından, kişiler kendi yapabildiklerinin farkına vararak, ihtiyaçlar hiyerarşisinin kendini kanıtlama/gerçekleştirme adımını tamamlamış olacaklardır.

İnsanın kendi potansiyellerinin farkında olması, kişiye ruhen bir tatmin sağladığı gibi bedenini zorlayarak fiziki aktivitelerde de üst düzey performans sergilemesine yardımcı olmaktadır (Yanık, 2019).

Özellikle büyük şehirlerde yaşayan bireylerin, yaşam kalitelerini arttırmak, sağlıklı ve mutlu bir hayat sürmek adına rekreasyonel faaliyetlerde sıkça bulundukları gözlemlenmiştir. Fiziksel aktivitelerde bulunan bireylerde kalp – damar sağlığı, iskelet – kas sağlığı ve de ruh sağlığının spor yapmayan insanlara göre daha iyi olduğu gözlemlenmiştir.

Kişiye motivasyonel bir olgu kazandıran, sağlıklı ve hızlı düşünmesine sebep olan şeylerden biriside, düzenli sportif faaliyetlerdir.

Tüm bu kazanımların kişiye yararları düşünülerek, belediyeler de günümüzde rekreasyonel faaliyet alanları yaratmada, kentsel dönüşüm programları ve çeşitli çalışmalarla kendilerini bu yönde çalışma yapmaya ve geliştirmeye yöneltmişlerdir.

2.6. Yerel Yönetimlerin Rekreasyona Bakış Açıları

Yerel yönetim; en küçük birim olan; mahalle, köy, ilçe ve il de, halkın seçtiği kişilerin, halka belirli hizmetler sunarak refahı sağlamaktan sorumlu idare birimi olarak tanımlayabiliriz.

Bayram; belli zamanlarda aralıklı olarak, halk tarafından seçim ile belirlenen yönetim mecrası olarak tanımlamıştır (Bayram, 2017).

Tekeli ise; insan topluluklarının ihtiyaçlarını karşılayan ve sorumlusu oldukları bu kişilere bir takım hizmetler sağlayan yönetim birimi olarak tanımlamaktadır (Tekeli, 1983).

Kentleşmenin ve teknolojinin artmasıyla birlikte yerel yönetimler de halkın ruh ve beden sağlığını ve de mutluluğunu arttırma doğrultusunda birçok rekreasyonel hizmet sunma eğilimine girmişlerdir. En kolay ve ulaşılabilir olarak parklar, mahalle bazına kadar inen erişilebilir mekânlardır. Kendi kurum imkânları dışında, yerel yönetimler bazı birlik ve gruplara üye olarak, fikir ve maddiyat açısından şehirlerine değişik imkânlar sağlamaktadır. OKA (Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı) buna bir örnektir.

OKA, 25 Ocak 2006 tarih, 5449 sayılı kanuna dayanarak, 22 Kasım 2008 tarihinde ve 27062 sayılı resmi gazete ile hizmete başlamıştır. Samsun merkezli birlik, Amasya, Tokat, Çorum ve Samsun illerinde yapılan ve yapılması planlanan hizmetler ile ilgili kararlar alır. 2022 verilerine göre toplam, 1064 projeye, 13 binden fazla kişi katılmış ve toplamda 279 milyon TL destek verilmiştir (OKA, 2022).

Rekreasyonel alanların oluşturulması açısından 2014 yılında, Amasya Yeşilirmak Kauçuk Bendi, Rekreasyonel Alanların Oluşturulması, Yenilenebilir Enerji Eksenli Gelişim Projesine, OKA ve Amasya özel idaresi işbirliği ile 16 milyon TL proje bütçesine Ajans 7 milyon TL destek sağlamıştır (OKA-2, 2022).

Yerel yönetimler kalkınma planları içerisinde rekreatif tasarımlara ve etkinliklere sıkça yer vermekteler. Yürüyüş yolları, bisiklet parkurları, spor alanları, park ve bahçeler, sportif etkinlik ve çeşitli yarışmalar yapılarak hizmet sunmaktadırlar. Ayrıca mevcut parkları yenileyerek rekreatif etkinliklere uygun olarak peyzaj mimarlarına yeniden tasarlatarak, spor danışmanlarının bulunduğu şirketlerle iş birliği halinde yeniden düzenlemektedirler.

Sportif etkinliklerin yanı sıra dinlenme, rahatlama ve hoş vakit geçirme yerleri olarak ta şehir sakinleri tarafından sıkça kullanılan parklar, yerel yönetimler tarafından temiz ve düzenli tutulmaya çalışılmaktadır.

2.7. Amasya İle İlgili Genel Bilgiler

2.7.1. Tarihçe ve park kültürü

Orta Karadeniz’de, Tokat, Sivas, Çorum ve Samsun’ u birbirine bağlayan kavşak noktasındaki Amasya, 8500 yıllık tarihi geçmişi ile birçok medeniyete ev sahipliği yapmış, geçmişten bugüne dek her zaman önemli bir yerleşim yeri olmuştur.

Frigler, Hititler, Persler, Romalılar ve Bizanslılar bu kadim şehirde uzun zaman yaşadıkdan sonra Selçuklular ve Osmanlılar bu şehre gelmiş, sonrasında şehir yine Türklerde kalarak bugünlere ulaşmıştır.

Osmanlı zamanında şehir bugünkü planını aşağı yukarı alarak günümüz kent yapı temellerini oturtmuştur. Bir saray kültürü olan park ve bahçeler Amasya’da da geniş alanlar oluşturmaktadır. Şehzadelerin yetiştirildiği Amasya sarayının (bugünkü pirlar parkı – sofular mevkii) geniş bahçeleri, şehzadelerin gezip dolaşacakları, oyun oynayacakları, eğitim alacakları ve hayatın stresinden uzaklaşarak yeşil ile buluşmalarını sağlayan yerler olmuştur. Saray bahçeleri dışında Osmanlı da bir yapı kültürü olan külliyelele de o zamanlarda sosyalleşmek amacıyla halkın sıkça kullandığı mekânlar arasındaydı. İbadet, eğitim, barınma ve yiyecek ihtiyacının karşılandığı bu alanlarda belirtilen zamanlar dışında da vakit geçirilirdi. Geniş ve güzel bahçelerin dinlenme, yürüyüş ve yeşil alanlarının oluşu kentin sakinlerinin bu mekânlarda daha huzurlu vakit geçirmesini sağlamıştır.

Şehrin tam merkezinde yer alan eski zaman rekreasyon alanlarından Sultan II. Beyazıt Külliyesi, Amasya kentindeki en büyük külliyesidir. Bahçe olarak ilk kurulduğu zamana nazaran m² bazında çok değişiklik göstermese de kullanım alanları peyzaj durumuna göre yeniden tanzim edilmiştir.

2.7.2 Genel konum

34° 57' 06" - 36° 31' 53" Doğu Boyamları ile 41° 04' 54" - 40° 16' 16" Kuzey Enlemleri arasındadır (uydu navigasyon konumu 40.656812700430486, 35.83642258511926). 2020 verilerine göre toplam il nüfusu 335.494, merkez nüfus 147.266'dır. Toplam yüzölçümü 1729 km² dir. 2020 verilerine göre km² düşen nüfus yoğunluğu 59 kişidir (amasya.gov.tr, 2020).

2.8. Parkların Çocuk Gelişimine Olumlu Etkileri

Çocuklar, kent parklarını kullanımları neticesinde, gün boyu biriktirdikleri enerjiyi atabilecekleri alanlar bulurlar. Bunun sonucu olarak daha rahat ve sağlıklı bir uyku geçirmesine yardımcı olur. Parklarda oynayan ve enerjisini harcayan, yorulan çocukların uykuları daha düzenli olur. Düzenli ve sağlıklı bir uyku da çocuğun gelişimini önemli ölçüde etkilemektedir.

Parklarda sosyalleşen ve yeni arkadaşlıklar kuran çocukların, paylaşmayı, yardımlaşmayı ve de iletişim becerilerini daha kolay ve çabuk kavradığı gözlenmiştir. Parklarda kullanılan ve fiziksel becerileri geliştirmeye yardımcı olan aletler, aynı zamanda grupsal oyunlar olduğundan sosyalleşmelerine katkı sağlamaktadır. Ayrıca açık alanda vakit geçiren çocukların ruh ve beden sağlıklarının kapalı alanlarda kalan çocuklara göre daha iyi olduğu bilinmektedir. Bunların yanı sıra fiziksel engelli çocukların da kullanabileceği fiziksel aletler olduğundan, onların kas iskelet sisteminin gelişmesine de katkı sağlamaktadır (Mertoğlu, 2020).

Şekil 1. Çocuk Gelişim Park Örneği

Çocukluk döneminde kazanılması beklenen, paylaşma, sabır, bağlılık ve bağımsızlık gibi duyguların kazanılmasında da parkların etkisi büyüktür. Sabretmek ve bağımsızlık gibi duyguların kazanıldığı 3 – 6 yaş aralığındaki çocuklar için kent parkları bir açık eğitim alanıdır (Şekil 1).

Paylaşmak ve de sahiplenmek gibi duygularında oyun esnasında daha kalıcı ve hızlı öğrenildiği düşünülürse; yine ilk erinlik için parklar bulunmaz birer deneyim kaynağıdır.

Sosyo – ekonomik durumu ne olursa olsun her türlü çocuğun geldi parklarda, çocuklar farklı fikir ve yaşantıdaki kişiler ile bağ kurabilir, farklı bakış açıları edinebilir (dumadum, 2021).

2.9. Amasya Kent Merkezi İçindeki Rekreatyönel Olanaklar

- **Pirler parkı belediye mesire alanı:** Kent merkezinde yaklaşık 11 bin m² lik alan üzerine kurulu mesire alanıdır (Şekil 2, Şekil 3). İçerisinde yeme – içme mekânları haricinde; çocuk oyun parkı, oturma ve dinlenme alanları, açık piknik alanı ve seyir alanları bulunmaktadır (Kurdoğlu & Kurt Konakoğlu, 2018).

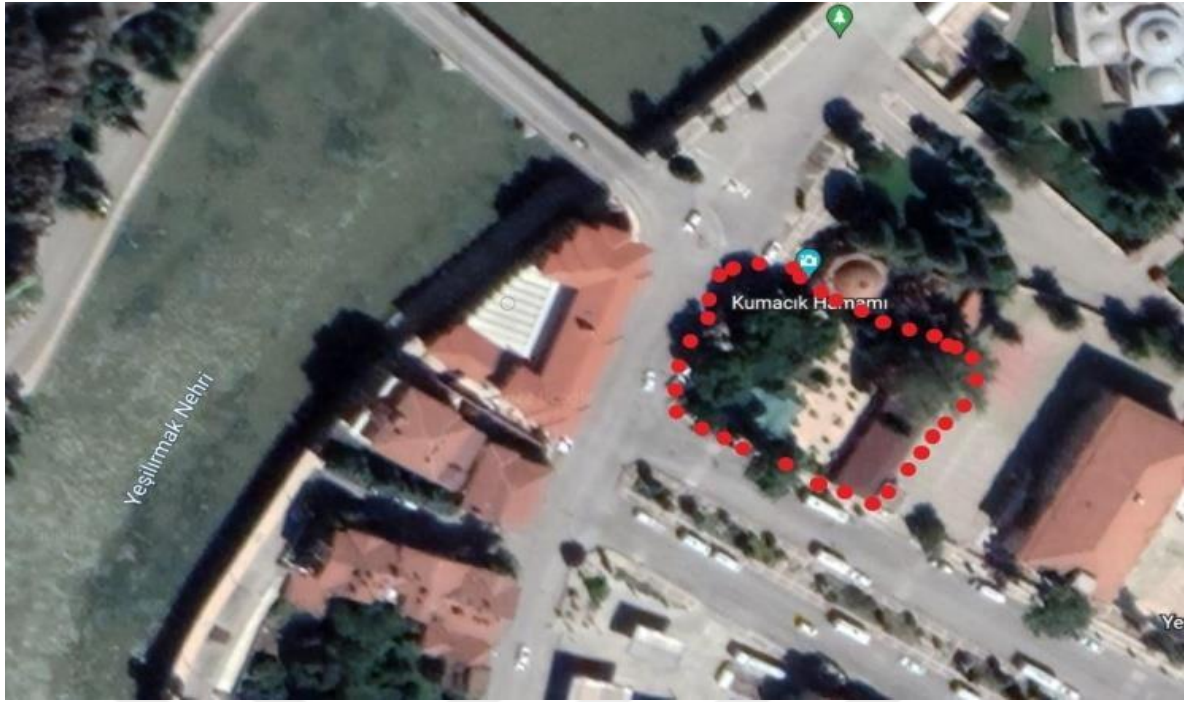

Şekil 2. Pirler Parkı Kuşbakışı

Şekil 3. Pirler Parkı

- **Kumacık parkı çay bahçesi:** Merkezde bulunan alan yaklaşık 1423 m² dir (Şekil 4, Şekil 5). Yeme-içme, sohbet ve dinlence alanı olarak kullanılmaktadır.

Şekil 4. Kumacık Parkı Çay Bahçesi Kuşbakışı

Şekil 5. Kumacık Parkı Çay Bahçesi

- **Milli hâkimiyet parkı:** Yaklaşık 77 bin m² alan üzerine kurulu rekreasyon alanıdır (Şekil 6, Şekil 7). İçinde yeme-içme, dinlenme, oyun, spor aletleri, eğlence, bisiklet, kapalı ve açık spor salonları ve çeşitli aktivitelerin yapılmasına olanak tanıyan büyük bir alandır.

Şekil 6. Milli Hâkimiyet Parkı Kuşbakışı

Şekil 7. Milli Hâkimiyet Parkı

- **Botanik park:** 55 evler mevkiinde bulunan park yaklaşık 5 bin m²dir. İçerisinde yeme içme, dinlence ve çocuk oyun ve spor alanları bulunmaktadır. Açık ve kapalı mekânları bulunan yeşil alan çocuklar için bisiklet sürmeye müsaittir (Şekil 8, Şekil 9).

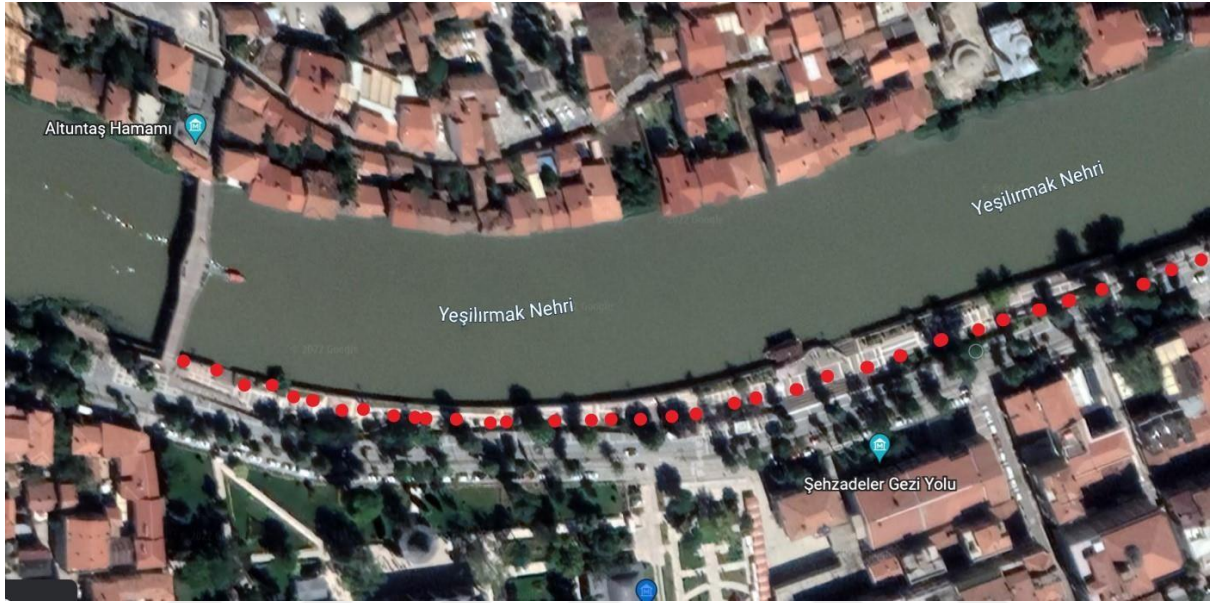

Şekil 8. Botanik Park Kuşbakışı

Şekil 9. Botanik Park

- **Yeşilırmak nehri, şehzadeler gezi yolu alanı:** yaklaşık 700 mt uzunluğundaki yürüyüş alanı içerisinde fotoğraf alanları, seyir alanları, yeme – içme, bisiklet, paten – kayak, amfi tiyatro, sanatsal heykel çalışmaları ve belirli zamanlarda düzenlenen müzik, gösteri, alışveriş ve sanatsal aktiviteler yer almaktadır (Şekil 10, Şekil 11).

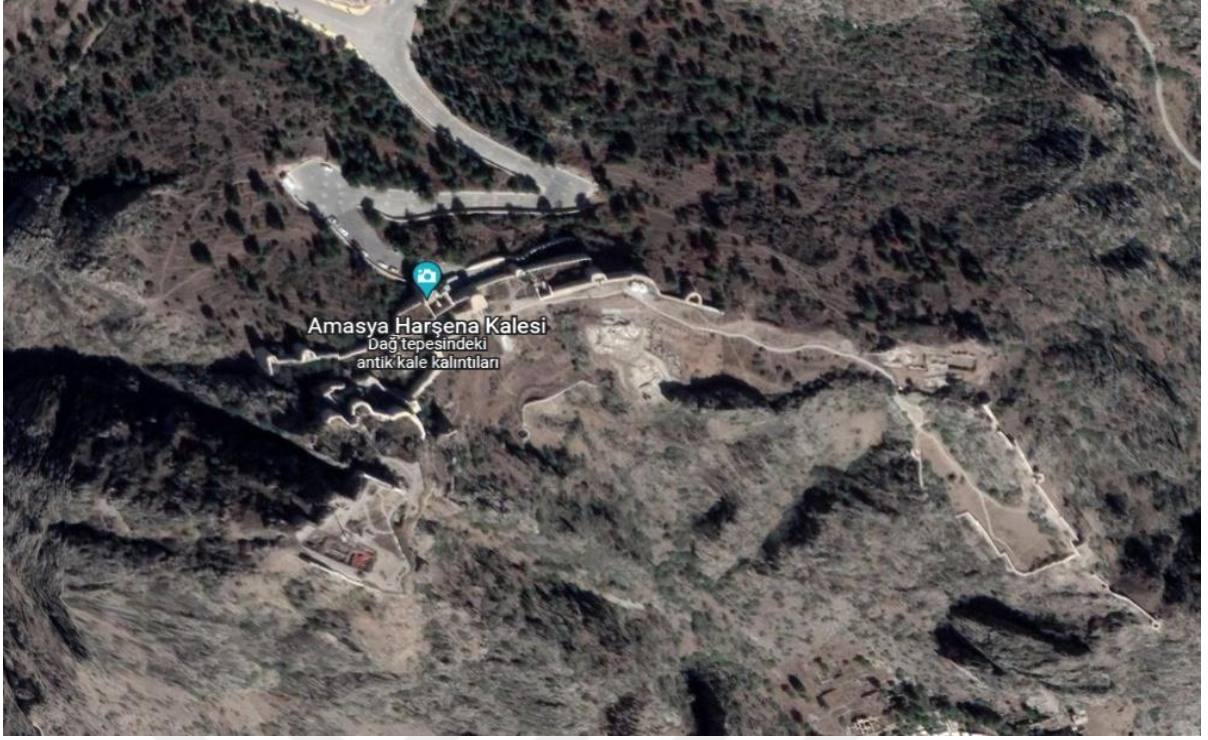

Şekil 10. Yeşilırmak Nehri, Şehzadeler Gezi Yolu Alanı Kuşbakışı

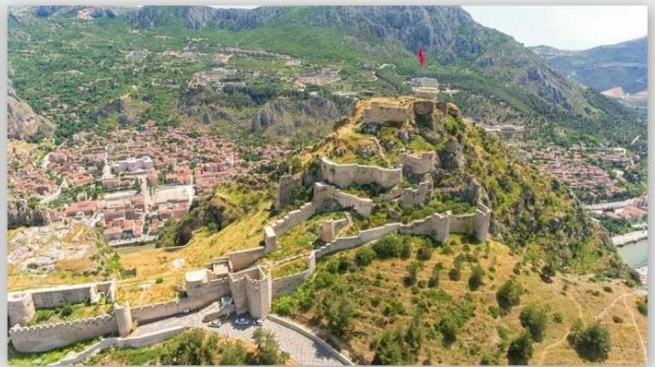

Şekil 11. Yeşilırmak Nehri, Şehzadeler Gezi Yolu Alanı

- **Amasya kalesi:** Doğal ve tarihi güzellikler içermektedir (Şekil 12, Şekil 13). Yürüyüş, piknik, spor, manzara, fotoğraf ve gezi alanı olarak kullanılmaktadır. Turistik mekânlar içerisindedir.

Şekil 12. Amasya Kalesi Kuşbakışı

Şekil 13. Amasya Kalesi

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Rekreasyon çok eski zamanlardan beri gerçekleştirilen bir faaliyet olmasına karşın, bilimsel olarak ele alınması çok yenidir. Son zamanlarda yapılan araştırmalar haricinde çok fazla yerli kaynak bulunmamaktadır. Konu itibariyle, çok geniş olan bu çerçeve daraltılmaya çalışılmış, içinde bulunduğumuz şartlar neticesinde (COVID-19, pandemi) maksimum verim elde edilmeye çalışılmıştır.

Araştırmada birçok park alanına gidilmiş, fotoğrafları çekilmiş, ölçümleri yapılmış, yerinde incelenmiş ve incelemeler yapılmıştır.

Başta Amasya Belediyesi, Park ve Bahçeler Müdürlüğünden gerekli bilgi ve dokümanlar alınmış, ikili görüşmeler yapılmış ve gerekli istatistikî veriler incelenerek araştırmaya materyal teşkil etmiştir.

Bütün bunların yanı sıra uydu fotoğrafları taranmış, kuşbakışı ilgili alanlar incelenmiş, yazılan kaynak, tez ve makaleler taranmış ve sanal ortam uygulamaları dâhil her türlü kaynaktan yararlanılmıştır.

Araştırmanın ana kaynağı kentin yetkili belediye peyzaj mimarları ve alanda yapılan incelemelerdir.

Araştırma birbiri ardına bağlı çeşitli bölümlerden oluşmaktadır. Genelden özele bağlamı esas alınmıştır.

Araştırma asıl itibariyle; ön çalışmalar, bilgi ve doküman toplama, verilerin düzenlenmesi, veri analizi, durum saptama, geleceğe yönelik tahmin, tartışma ve sonuç olarak sürdürülmüştür.

Araştırmada birebir gözlem ve literatür tarama yöntemleri ile ikili görüşme ve kaynak analizi yöntemleri kullanılmıştır.

Çalışma nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması modelindedir. Durum çalışmaları birkaç hafta gibi kısa bir süreçte yapılabildiği gibi iki yıl süren uzun zaman dilimine de yayılabilmektedir. Bu süreçte gözlem yapma, sesli veya görsel kayıtlardan yararlanma, yazılı kaynak ya da belgelerle derinlemesine betimlemeler yapılabilmektedir. Durum çalışmalarında temel amaç; durumu, kişiyi veya bir olguyu özgün ortam içerisinde keşfetmek, ayrıntılı olarak betimlemek ve yorumlamaktır (Paker, 2021). Bu bağlamda çalışmada, Amasya ili kapsamında mevcut semt ve mahallelerde yer alan, park ve bahçelerin eğlence alanı olarak kent, yeşil alan sistemindeki rolü, şehir park ve bahçelerinin rekreasyonel kullanımının kent insanı üzerindeki etkilerinin araştırılması amacıyla; mevcut yerlerin ayrı değerlendirilmesinden ötürü durum çalışması desenin bir

çeşidi olan iç içe geçmiş çoklu durum deseni kullanılmıştır. Çalışmada gözlem, görüşme ve doküman inceleme gibi nitel veri toplama yöntemlerinden yararlanılmıştır.

Bu süreçte, Amasya Belediyesi Park Bahçeler Müdürlüğünden, Amasya kent park alanlarının listesi alınmıştır ve parkların büyüklükleri, içeriği ve kullanım alanı gibi etkenler dikkate alınarak, rekreatif alan içerikli park ve bahçe örneklerine yer verilmiştir. Aynı zamanda Amasya İl Özel İdaresi ve Amasya Valiliği gibi kurumlarla da görüşmeler yürütülmüştür. Görüşme süresi yaklaşık 30 ila 45 dk arası değişkenlik göstermektedir. Kurum içi işleyiş ve yetki kaynaklı sebeplerden ötürü bazı kurumlar birden çok ziyaret edilmiş, gerekli belgeler üç haftalık bir süre içinde alınabilmiş, park ve bahçeler müdürlüğünde, bu alanları tasarlayıp, uygulayan dört ayrı kişi ile (peyzaj mühendisleri ve yetkili memurlar) görüşülmüştür. Görüşme tekniği genellikle sayısal verilerin alınması için kullanılmıştır. Görüşmeler sonucu alınan veriler, yerinde gözlem yapılarak teyit edilmiş, gözlem sonucu elde edilen bulgular değerlendirilmiştir. Kurumlar dışında, GPS tabanlı internet ortamı üzerinden haritalar taranmış ve gerekli görüntüler alınmıştır.

Verilerin analiz sürecinde ise tümevarımsal analiz yöntemi tercih edilmiştir. Özellikle tümevarım analiz yönteminin tercih edilmesi veriden gelen yapıya odaklanması (Yurdakul, 2016) ve analiz sonucunda verilerin bütüncül yaklaşımla ele alınmasıdır. Dolayısıyla genelleme yapılmadan her ilçe kendi bağlamında değerlendirilmiş ve mahalle bazında sonuç raporu oluşturulmuştur.

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

4.1. Mahalle Bazında Nüfus Verileri

Veri Yılı	Yer	Mahalle	Nüfus
2019	Merkez	Şeyhcu Mah.	23145
2019	Merkez	Hacılar Meydanı Mah.	14837
2019	Merkez	Bahçeleriçi Mah.	11821
2019	Merkez	Ellibeşevler Mah.	9503
2019	Merkez	Akbilek Mah.	9112
2019	Merkez	Yazı Bağları Mah.	6479
2019	Merkez	Hızırpaşa Mah.	5972
2019	Merkez	Kirazlıdere Mah.	3779
2019	Merkez	Beyazıtpaşa Mah.	2796
2019	Merkez	Helvacı Mah.	2639
2019	Merkez	İhsaniye Mah.	2364
2019	Merkez	Kurşunlu Mah.	2219
2019	Merkez	Koza Mah.	2162
2019	Merkez	Aşağı Mah.	2109
2019	Merkez	Mehmet Paşa Mah.	1889
2019	Merkez	Şehirüstü Mah.	1856
2019	Merkez	Hacı İlyas Mah.	1847
2019	Merkez	Üçler Mah.	1458
2019	Merkez	Yukarı Mah.	1455
2019	Merkez	Yüzevler Mah.	1357
2019	Merkez	Fethiye Mah.	1343
2019	Merkez	Gökmedrese Mah.	1297
2019	Merkez	Şamlar Mah.	1165
2019	Merkez	Göllü Bağları Mah.	1117
2019	Merkez	Savadiye Mah.	941
2019	Merkez	Yeşilyenice Mah.	922
2019	Merkez	Boğazköy Mah.	728

2019	Merkez	Karasenir Mah.	722
2019	Merkez	Fındıklı Mah.	647
2019	Merkez	Dere Mah.	584
2019	Merkez	Sarılar Mah.	429
2019	Merkez	Pirinççi Mah.	414
2019	Merkez	Sofular Mah.	394
2019	Merkez	Çakallar Mah.	312
2019	Merkez	Demet Evler Mah.	241
2019	Merkez	Saraycık Mah.	183
2019	Merkez	Nergiz Mah.	174
2019	Merkez	Gümüşlü Mah.	167
2019	Merkez	Orman Bağları Mah.	145
2019	Merkez	Hatuniye Mah.	126

Tablo 1. Mahalle Bazında Nüfus Verileri 2019

2019 yılı mahalle bazında nüfus verileri incelenmiş ve veriler Tablo 1’ de sunulmuştur (amasya.gov.tr, 2020). En büyük alana sahip mahalle Şeyhcui Mahallesi olduğundan, en çok park ve parklara ayrılan en büyük alan Şeyhcui Mahallesinde olmuştur.

Yapılan bu araştırmada, Dünya genelinde meydana gelen “COVID-19 Virüs” vakalarından ötürü çok fazla göç ve yerleşim yeri değişiklikleri sebebiyle 2020-2021 verileri yerine, daha doğru sonuçlar olması açısından 2019 verileri kullanılmıştır.

4.2. Amasya Kent Parkları

Şubat 2021 tarihinde elde edilen veriler doğrultusunda merkez mahallelerde toplam 83 adet park bilgisi alınmış olup; bu parkların 73 tanesinde çocuk oyun grubu, 52 tanesinde fitness bölümü (aletleri), 18 adetinde basketbol sahası, 22 adetinde piknik alanı, 17 adetinde işletme (market, büfe, çay evi. Vs.) bulunmaktadır. Ayrıca listelenen parklar içerisinde 69 yürüyüş alanı, 19 koşu parkuru (parkı çevreleyen toprak ya da tartan pist), 7 futbol alanı ve 3 kaykay pisti bulunmaktadır.

4.3.Kent Parkları Mahalle Dağılımları

	Şehci Mahallesi	Oyun Grubu	Fitness	Basket Sah.	Piknik Alanı	İşletme	m²
1	Şehit Ferhat Ünelli (Sinanoba)	*	*			*	3300
2	Şehit Vedat Taşova (Küpderesi)	*	*	*		*	2000
3	Küpderesi Çamlık Ç.P.	*				*	2100
4	Beldemek 2 Ç.P.	*	*				400
5	Belde Emek Ç.P	*	*	*			1000
6	Birlik Ç.P.	*	*	*		*	1500
7	Osmanlı Ç.P.	*	*				2000
8	Tekdoğan Ç.P.	*	*				750
9	Toki Ç.P.	*	*				1000
10	Güneykent Ç.P.	*	*	*	*		3000
11	Karaman Ç.P.	*	*	*			1000
12	Çamlık Alan						2000
13	Afet Evleri Ç.P.	*					3500
14	Şehit Ferhat Erdin Ç.P.	*	*	*	*		5000
15	Şehit Hayrettin Yıldırım (Hicran Apt)	*		*	*		1500
16	Hız. Ömer Cami Yanı Ç.P.	*	*	*	*		3600
17	Şehit Ekrem Solak (Afet Evleri)	*	*				1500

	Akbilek Mahallesi	Oyun Grubu	Fitness	Basket Sah.	Piknik Alanı	İşletme	m²
1	Çamlıkkent Ç.P.	*		*	*		3000
2	Çamlık Kefe Ç.P.	*			*	*	2000
3	Şehit Özcan Özen (Akşemseddin)	*	*	*	*		2500
4	Fakülte Ç.P.	*		*			1000
5	120 Evler Ç.P.	*					500
6	Şehit Seyfi Karaca (Cağla Park)	*	*		*	*	1000
7	Şehit Gültekin Tırpan (Migros Altı)	*	*	*	*		4000
8	Şehit Aziz Sağlam (Yüzme Havuzu)	*	*				1050
9	Tren Yolu Kenarı		*				500
10	Rektörlük Park	*	*				485

	Hızırpaşa Mahallesi	Oyun Grubu	Fitness	Basket Sah.	Piknik Alanı	İşletme	m²
1	Festival Alanı	*	*		*	*	30000
2	Şehit Hüseyin Hatipoğlu (İstasyon)	*					500
3	Şehit Kaan Kılıç (Onevler)		*		*		2000
4	Akasya Yeşil Alan				*		500

	Kurşunlu Mahallesi	Oyun Grubu	Fitness	Basket Sah.	Piknik Alanı	İşletme	m²
1	Kurşunlu Ç.P.	*	*				500
2	Polis Loj. Ç.P.	*	*				500

	Hacılar Meydanı Mah.	Oyun Grubu	Fitness	Basket Sah.	Piknik Alanı	İşletme	m²
1	Mihri Hatun Ç.P.	*	*		*	*	3000
2	Çapknoğlu Ç.P.	*					1000
3	Fırat Ç.P.	*	*				1000
4	H. Meydanı Yeni Park Eds Altı	*	*		*		1200
5	Saray Evler Ç.P.	*	*	*			1500
6	Şehit Ali Bilgiç (Nihal Adsız)	*	*				500
7	Tabure Park	*	*		*	*	2000
8	Şehit Recep Bodur (Hattat Cami)	*			*		1000
9	Kültür Evi	*					910
10	Şehit Mustafa Rençber Ç.P	*	*			*	2800
11	Şehit Janr. On. Yusuf Kaya Ç.P.	*	*	*	*		1800

	Gökmedrese -Şehirüstü	Oyun Grubu	Fitness	Basket Sah.	Piknik Alanı	İşletme	m²
1	Yüz Evler Ç.P (Arada)	*	*				400
2	Yüz Evler Ç.P. (Çalışkan ManavArkası)	*	*				1000
4	Şehit Recep Gülen (Halkalı)	*	*				1000

	Mehmet Paşa Mah.	Oyun Grubu	Fitness	Basket Sah.	Piknik Alanı	İşletme	m²
1	Fatih Mehmet Keleş- Çilehane	*	*				600
2	Şehit Nahit Bulutdere Kenarı	*					500

	Sofular Mahallesi	Oyun Grubu	Fitness	Basket Sah.	Piknik Alanı	İşletme	m²
1	Pirler Parkı	*	*		*	*	15000
2	Soğuk Pınar Çamlık Alan	*			*		15000

	Savadiye Mahallesi	Oyun Grubu	Fitness	Basket Sah.	Piknik Alanı	İşletme	m²
1	Şehit Mustafa Tuluk Ç.P. –Hamit Kaplan	*					500
2	Savadiye Ç.P.	*		*			3000
3	Bent Üssü Ç.P.	*	*				500

	Kirazlı Dere Mahallesi	Oyun Grubu	Fitness	Basket Sah.	Piknik Alanı	İşletme	m²
1	Kültür Evi Ç.P.	*	*				1000
2	Kurs Yanı Ç.P.	*	*				400
3	Şehit Hayrettin Çoban (Hastane)	*					1000

	55 Evler Mahallesi	Oyun Grubu	Fitness	Basket Sah.	Piknik Alanı	İşletme	m ²
1	Şehit Ali Türker Ç.P. (Botanik)	*	*			*	3000
2	Fgm Önü Yeşil Alan						1000
3	Dere Kenarı Yeşil Alan						1000
4	Belediye Çocuk Yuvası	*					500
5	Örnek Evler Ç.P.1	*			*		2000
6	Ataşehir Ç.P.	*	*				1000
7	Örnek Evler Ç.P.2	*					240

	İhsaniye Mahallesi	Oyun Grubu	Fitness	Basket Sah.	Piknik Alanı	İşletme	m ²
1	İhsaniye Ç.P.	*	*				500
2	Çımarcı Ç.P.	*	*				500
3	Çamlı Ç.P.	*	*				500
4	Sultan Sok. Ç.P.	*					200
5	Şehit Adnan Kırımlı (Kale Yolu)	*	*				300

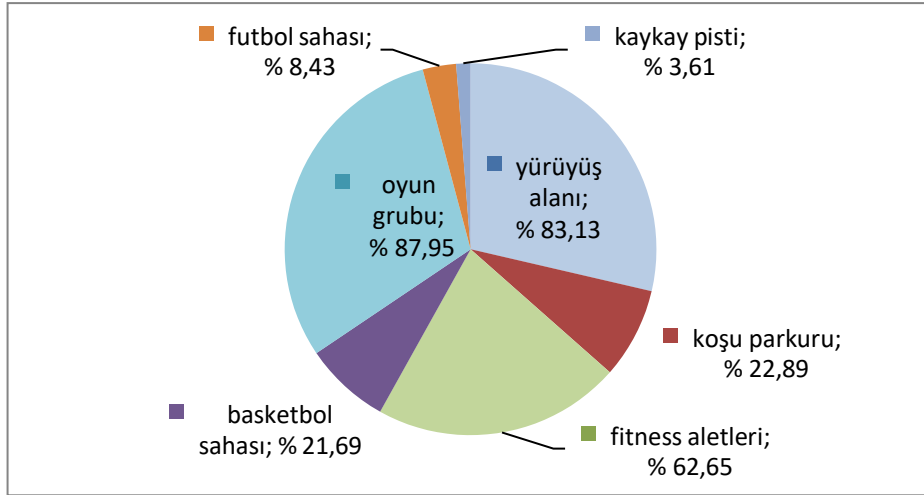
	Bahçeler İçi Mahallesi	Oyun Grubu	Fitness	Basket Sah.	Piknik Alanı	İşletme	m ²
1	Engelsiz Yaşam Parkı	*	*			*	1500
2	Şehit Alper Kalem Menderes Köprü	*			*	*	2000
3	İltekin Gazi Ç.P.	*	*			*	5000
4	Şehit Ahmet Özsoy (Akdağ)	*					3000
5	Şehit Sinan Yılmaz (Spor Kompleksi)	*	*	*			3000
6	Şehit Ferhat Bolat (Emniyet)	*		*		*	3000
7	Şehit Erkan Başpehlivan (Kültür Evi)	*	*		*	*	5000
8	Semt Sahası Yeşil Alan						4000
9	Şelale Yeşil Alan		*				2000

	Şamlar Mahallesi	Oyun Grubu	Fitness	Basket Sah.	Piknik Alanı	İşletme	m ²
1	Şamlar Ç.P.	*					1000
2	Polis Loj. Ç.P.	*	*	*			500
3	Şehit Niyazi Bayrak (Şamlar Sıt Alanı)	*	*				20000

Tablo 2. Kent Parkları Mahalle Dağılımları Materyal Dağılımları

Amasya Belediyesi, Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nden alınan, mahalle bazında bark dağılımları ve m² bazında ölçüm verileri Tablo 2'de verilmiştir. Parklar için ayrılan toplam alan 198.535 m² dir. Uydu üzerinden ölçülen verilere göre şehir merkezi 6,85 km² dir (Earth, 2020). En büyük mahalle olan, Şeyhcu Mahallesi en çok parka ve park alanına sahiptir Pirler Parkı ve Soğuk Pınar parkı yeşil alan olduğundan değerlendirmeye katılmamıştır). Mahalle park örnekleri aşağıda belirtilmiştir (Şekil 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20).

4.4. Parkların Materyal Dağılım Yüzdeleri

Tablo 3. Amasya İli Merkez Parkları Materyal İçerik Yüzdeleri

Park Sayısı	Yürüyüş Alanı	Koşu Parkuru	Fitness Aletleri	Basketbol Sahası	Oyun Grubu	Futbol Sahası	Kaykay Pisti
83	69	19	52	18	73	7	3

Tablo 4. Amasya İli Merkez Parkları Materyal İçerik Sayıları

Tablo 3 ve Tablo 4 de parklarda kullanılan spor alanlarının sayısı ve dağılım yüzdeleri gösterilmiş ve bu verilere göre kent merkezinde bulunan 83 parkın %87,95’inde çocuk oyun grubu, %83,13’ünde yürüyüş alanı, %62,65’inde fitness aletleri, %22,89’unda koşu parkuru (tartan ya da kum), %21,69’unda basketbol sahası, %8,43’ünde futbol sahası, %3,61’inde ise kaykay pisti bulunmaktadır.

6342 mt Yürüyüş Parkuru (280 mt kesinti var) Bahçeleriçi – Villakent arası

1275 mt Bahçeler İçi Yürüyüş Alanı

2245 mt İstasyon Cd. – Akbilek Mah. Yürüyüş Alanı

4178 mt Bisiklet Parkuru

4.5. Mahalle Park Örnekleri

Şekil 14. Şehit Piyade Uzman Onbaşı Ferhat Erdin Parkı – 1

Şekil 15. Şehit Piyade Uzman Onbaşı Ferhat Erdin Parkı - 2

Şekil 16. Şehit Piyade Uzman Onbaşı Ferhat Erdin Parkı – 3

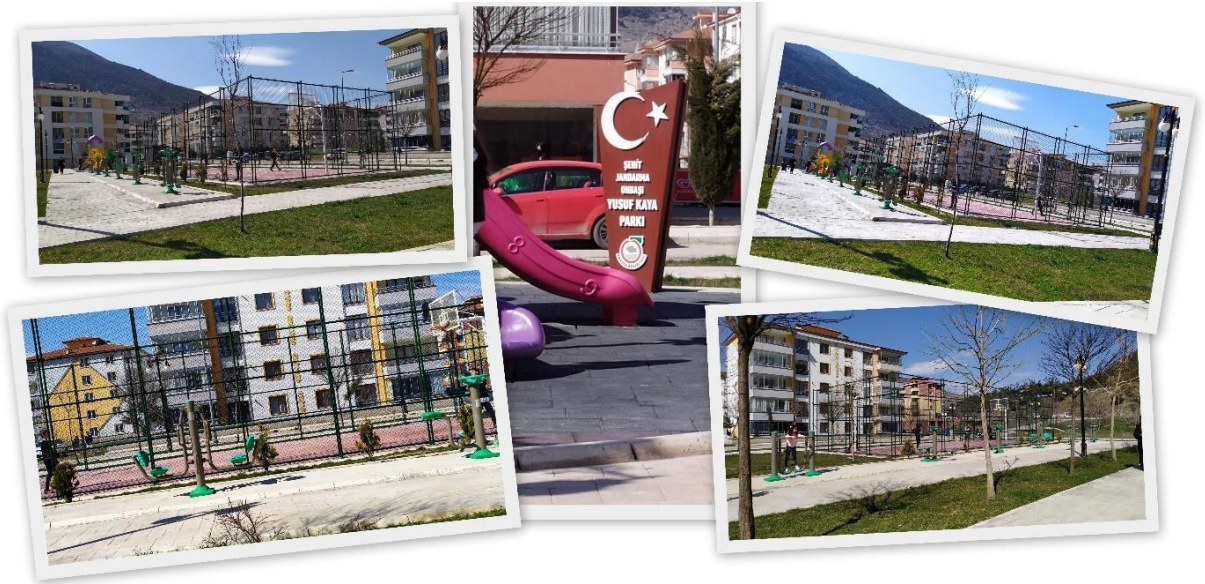
Şekil 17. Hz. Ömer Cami Yanı Çocuk Parkı

Şekil 18. Şehit Jandarma Çavuş Özcan Özer Parkı

Şekil 19. Şeyhcuı Mh. Birlik Çocuk Parkı

Şekil 20. Şehit Jandarma Onbaşı Yusuf Kaya Parkı

4.6. Park Spor Aletleri

Günümüzde kullandığımız cep telefonları, akıllı saat ve bileklikler dahi adımlarımızı sayarak, hareketsiz kaldığımız zaman bizi uyararak, yeme içme ve günlük sağlık fonksiyonlarımızı takip edip, ölçerek bizlere bilgi vermekte ve daha iyi bir yaşam ve sağlık standartları için insanlara yardımcı olmaktadır.

Günden güne artan şehirleşme, ağırlaşan yaşam ve hayat şartları insanları hareketsizliğe iten faktörler arasında yer almaktadır. Bununla birlikte gelişen teknoloji ile birlikte bu durum minimuma indirilmeye çalışılmış, insanların daha kolay ulaşabilecekleri ve daha kısıtlı zamanlarda hareketsizliklerini giderecek çözüm yolları aranmaya başlanmıştır. İnsanları hareketsizlikten, stresten ve buna bağlı obeziteden kurtarmak için belediyeler sundukları hizmetler ile büyük sorumluluk üstlenmiş ve kurdukları kent parklarına çeşitli spor aletleri eklemişlerdir. Parklarda kullanılan açık alan spor aletleri sayısı parkın kullanılabilir alanı doğrultusunda arttırılmış ya da azaltılmıştır. Kimi küçük m2 ye sahip parklarda 2-3 tane spor aleti koyulurken, büyük alana sahip parklarda ise 10'dan fazla spor aleti kullanılmıştır.

Yerel yönetimlerin birçoğu bu konuda hassas davrandığından ve park spor aletlerine şehir parklarında yer verdiğinden, sektörsel bazda birçok firma da ürettikleri spor aletlerinin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesine ağırlık vermiştir.

Kent parklarında kullanılan spor aletleri genellikle kas ve eklemleri geliştirmeye yönelik ve basit düzeyde kullanıma uygun olarak seçilmektedir. Kullanılan aletler,

profesyonel spor salonlarında veya rehabilitasyon merkezlerinde bulunan kardiyo ve kas geliştirme – güçlendirmeye yönelik tasarlanmış aletler değildir. Bu spor aletleri pasif kalmış kas ve iskelet sistemini çalıştırmaya yönelik tasarlanmış spor aletleridir (Şekil 21). Bu spor aletleri her ne kadar basit düzeyde olsa da bilinçsizce kullanılmamalı, gerekirse bir doktora danışılarak spor yapılmaya başlanmalıdır.

Şekil 21. Uzay Yürüyüşü

Şekil 22. Park Spor Aletleri Toplu Kullanım Örneği

4.7. Parklarda Kullanılan Spor Aletleri

Parklarda kullanılan spor aletleri uzmanlar tarafından tasarlanarak yapılmış genel kullanıma yönelik spor aletleridir (Şekil 22). Bu spor aletleri vücudun çeşitli bölümlerini çalıştırarak, kaslara hareket kazandırmaya ve güçlendirerek, vücuda form vermeye yarayan spor

aletleridir. Aşağıda, parklarda kullanılan spor aletleri ve bu aletlerin işlevsellikleri belirtilmiştir (Şekil 23).

Şekil 23. Parklarda Kullanılan Spor Aletleri

Şekil 24. Bel Esnetme Aleti

Bel esnetme aleti: Kalça bölgesi ön ve arka adele ile sırt üstü yan bel adalelerinin çalıştırılmasını, vücudun bu bölgesinde kan akışının arttırılmasını ve kaslara daha fazla oksijen iletilmesini sağlar (Şekil 24).

Şekil 25. Bisiklet ve Step Aleti

Bisiklet ve step: Bu alet iki farklı fonksiyonda, bacak ve kalça üst bölgesi ön ve arka kasları ile sırt altı vücut kaslarının hareketlendirilmesini, vücudun bu bölgesinde kan dolaşımının arttırılmasını ve daha çok oksijen iletilmesini sağlar (Şekil 25).

Şekil 26. Barfiks Aleti

Barfiks: Alet üç farklı fonksiyonda, bedenin üst tarafında yer alan ön ve arka adele grubu ile sırt üstü vücut kaslarının çalıştırılmasını; vücudun bu bölgesinde kan dolaşımının arttırılmasını sağlar (Şekil 26).

Şekil 27. Bacak Esnetme Aleti

Bacak esnetme: Bu alet ile bacakların üst bölgesinde yer alan ön ve arka kaslar ile vücudun bacak ve bel birleşim yerindeki eklem ve kasların çalıştırılmasını sağlar (Şekil27).

Şekil 28. Kol Kasları Güçlendirme Aleti

Kol kaslarını güçlendirme: Omuzlarda, kollarda ve bileklerde yer alan ön ve arka kaslar ile vücudun kol – gövde birleşim noktasındaki eklem ve kasların hareketlendirilmesini, esneklik kazanılmasını sağlar (Şekil 28).

Şekil 29. Bacak İtme Aleti

Bacak itme: Özellikle bacakların üst bölgesinde ve kasıklarda bulunan, ön ve arka kaslar ile vücudun bacak – bel ve ayak birleşim noktasındaki kasların esnetilerek, eklemlerin güçlendirilmesini ve de hareketlilik kazanmasını sağlamaktadır (Şekil 29).

Şekil 30. İç – Dış Bacak Güçlendirme Aleti

İç – Dış Bacak Güçlendirme: Özellikle bacakların yan bölgelerinde yer alan ön ve arka kasların esnetilmesini, güçlendirilmesini sağlar (Şekil 30).

Şekil 31. Çift Yürüme (Uzay Yürüyüşü) Aleti

Çiftli Yürüme: Alet tek ya da çift olarak kullanılabilir. Özellikle bacakların alt – üst kısmında bulunan, ön ve arka kaslar ile vücudun; ayak- bacak ve bel bölgesindeki kasları çalıştırmak, güçlendirmek ve esnetmek için yararlıdır (Şekil 31).

Şekil 32. Mekik Çekme Aleti

Mekik Çekme: Bilhassa bacakların ön ve arka kaslar ile ayak- bacak ve bel birleşim bölgesindeki eklemlerin güçlendirilmesini ve kasların esnetilmesini, aynı zamanda bilek, kol ve göğüs eklem ve kaslarının da çalıştırılarak güçlenmesini sağlar. Karın kasları için oldukça faydalı bir alettir (Şekil 32).

Şekil 33. Uzak Yürüyüşü Aleti (Tekli)

Uzak Yürüyüşü: Alet iki farklı işlevde çalışır. Bacakların yan ve alt bölgesinde yer alan ön ve arka kaslar ile bacak, kas ve eklemlerinin güçlendirilmesini sağlarken; el, kol ve bacak bölgelerinin uyumlu bir şekilde çalıştırılmasını, bu sayede kalp egzersizi olan yürüyüşü de yaparak, kalbin ritmik çalışmasını, düzenli kan akışını ve kaslara oksijen iletilmesini sağlar (Şekil 33).

Şekil 34. Bisiklet

Bisiklet: Üst bacak bölgesi ve arka bacak kasları ile sırt altı beden kaslarının çalıştırılmasını hedeflemektedir (Şekil 34).

Şekil 35. Dış Bacak Güçlendirme Aleti

Dış bacak güçlendirme: Bacakların üst bölgesinde yer alan ön ve arka kasları ile vücudun bel – bacak etkileşim noktasındaki eklem ve kasların çalıştırılmasını, esnetilmesini ve bu bölgelerde kan akışının arttırılmasını hedeflemektedir (Şekil 35).

4.8. Koşu ve Yürüyüş Alanları

Amasya şehir merkezinde yürüyüş alanı olarak kullanılan parklar dışında, halk tarafından sıklıkla kullanılan (özellikle akşam ve sabah yürüyüşlerinde) alanlar vardır (Şekil 36, 37, 38, 39).

6342 mt Yürüyüş Parkuru Bahçeleriçi – Villa kent Arası (280mt ara kesintisi vardır).

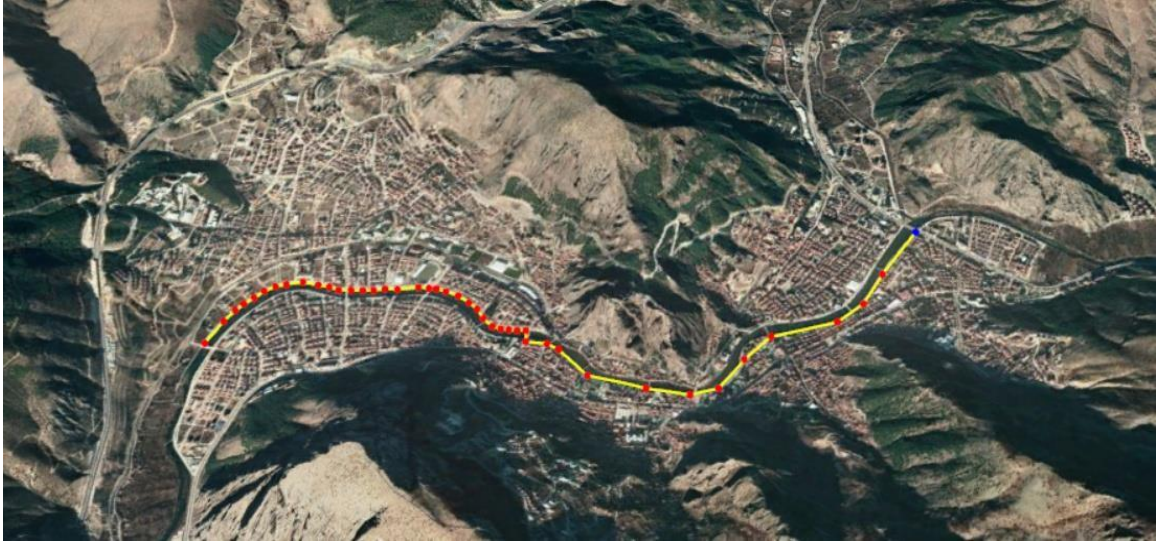
Şekil 36. 1275mt Bahçeler İçi Yürüyüş Alanı.

Şekil 37. 1000 mt Ataşehir – Ayvalı Sk. Yürüyüş Parkuru.

Şekil 38. 2245 mt İstasyon Cd. – Akbilek Mh Yürüyüş Alanı.

Şekil 39. 55 Evler – Hacılar Meydanı Bisiklet Rotası

4.9. Bisiklet Parkurları

Amasya kent parklarında bulunan koşu ve yürüyüş için ayrılan parkurlar, kullanılmadığı zamanlarda özellikle çocuk ve genç kesim tarafından bisiklet yolu olarak kullanılmaktadır. Ayrıca; parklarda bulunan geniş ve genellikle beton olan alanlarda minikler için bisiklet alanı olarak kullanılmaktadır (Şekil 40, 41, 42, 43).

Yeşilirmak (Yalıboyu) boyunca, şehrin bir ucundan diğer ucuna kadar uzanan bisiklet yolları da rekreatif amaçlı amatör sporculara hizmet etmektedir. Toplam uzunluğu 1478mt olan bisiklet yolunun aktif olarak kullanıldığı zamanlar; yaz ayları (Nisan-Kasım ayları arası), genellikle akşam 17 ile 23 saatler arası ve de havanın açık ve soğuk olmadığı zamanlardır (Earth, 2020).

Şekil 40. Hacılar Meydanı Bisiklet Yolu

Şekil 41. Hacılar Meydanı Bisiklet Yolu - 2

Şekil 42. Şehzadeler Gezi Yolu Bisiklet Yolu

Şekil 43. Gezi Yolu Bisiklet Yolu

4.10. Açık Alan Tabiat Parkı

4.10.1. Boraboy Gölü Tabiat Parkı

Doğal bir göl olan Baraboy, 2013 yılında tabiat parkı olarak tescil edilmiştir. Yılın tüm aylarında aktif olarak kullanılan tabiat parkı, doğaseverler, kampçılar, sporcular ve trekking yapmak isteyenlerin sıkça ziyaret ettiği alanlar içerisinde yer almaktadır. Baraboy gölü tabiat parkı eğimli bölgelerinin beraberinde düz ve rekreasyona uygun yapısı ile dikkat çekmektedir. Manzara genişlikleri ve bölgenin ortasında bulunan göl; rekreasyonel kullanım açısından bölgeye olumlu etki sunmaktadır. Hâlihazır trekking yollarına ek olarak belirlenecek alanlarla da doğa gezileri ve manzara görselleri açısından da ilgi çekici bir alandır (Şekil 44).

Şekil 44. Boraboy Gölü

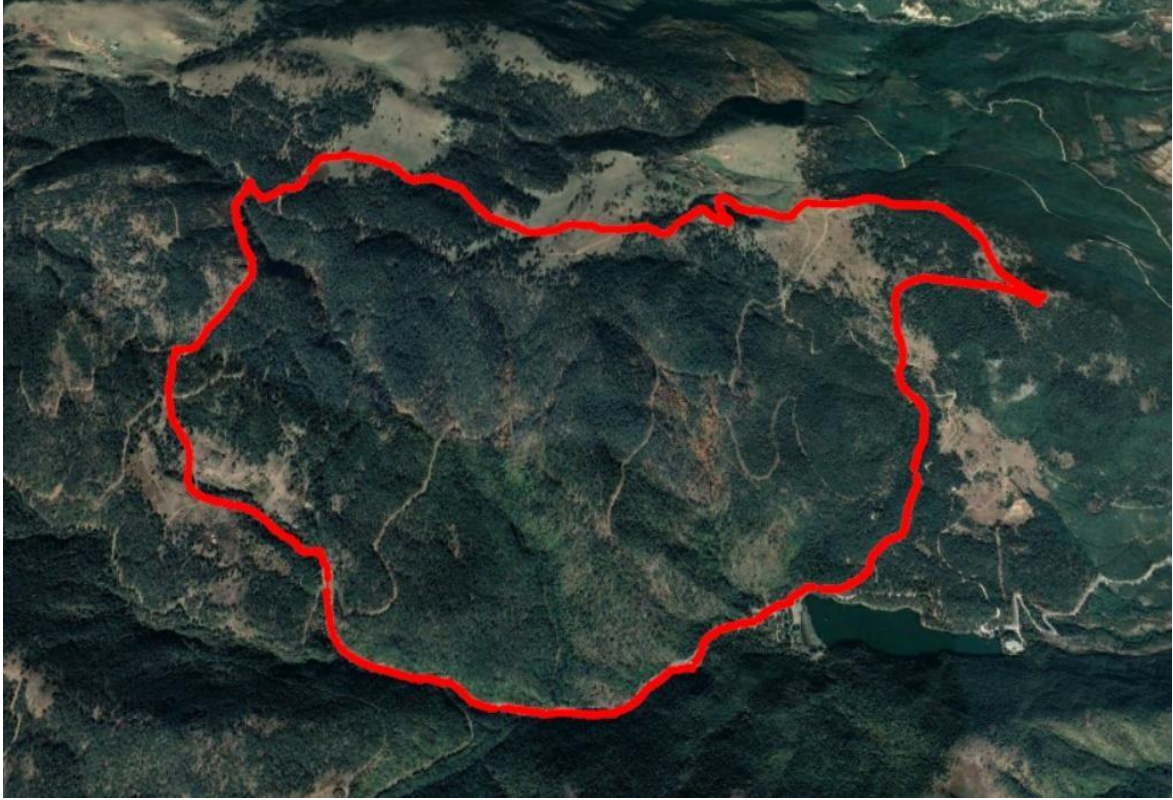
Göl ve bölgesinde onlarca yürüyüş parkuru oluşturulabilmektedir. Ele aldığımız iki parkur listelenmiştir (Şekil 45, Şekil 46).

Standart olarak ziyaretçilerin tamamına yakını göl çevresinin turlandığı kısa parkuru kullanmaktadır. Bu parkur Google Earth ölçüm verilerine göre, toplamda 2.2 km uzunluğundadır. Yürüyüş 1055 ile 1094 mt. rakım arasında gerçekleşmektedir. Max. eğim %27, ortalama eğim %8 olarak ölçülmüştür (Earth, 2020).

Şekil 45. Borabay Gölü Çevresi Yürüyüş Rotası

Tabiat parkı ormanlık alanda belirlenen ve aktif olarak kullanılan diğ er bir y ur y    parkuru; toplamda 10 km'dir. 1069 ile 1609 mt rakımda gerçekleşmektedir. Max. Eğim %3609, ortalama eğim %11,9 dur.

Şekil 46. Borabay Gölü Büyük, Dağ Y r y    Rotası

5. TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümünde verilerin analizi neticesinde elde edilen sonuçlar yer almaktadır.

Parklar özellikle çocuklar için oluşturulmuş alanlar olarak düşünülmektedirken, artık genç – yaşlı, kadın – erkek herkesin kullandığı mekânlar olarak işlevsellik kazanmıştır. Sportif aletlerin parklar içine yerleştirilmesiyle birlikte, işlevselliği artan parklar, şehir aydınlatmalarıyla birlikte gece ve gündüz kullanımına uygun hale getirilerek, her daim yararlanılmaya müsait duruma gelmiştir.

Gündüzleri çocukların ve bayanların kullanımının daha çok olduğu parklar, akşam saatlerinde geçlerin ve ailelerin zaman geçirdiği yerler olarak karşımıza çıkmaktadır. İçlerinde bulunan işletmeler vasıtası ile ihtiyaçların karşılanabildiği ve zaman geçirmek, dinlenmek ve de eğlence amaçlı kullanımı artmıştır. Özellikle yaz aylarında oldukça faal olarak kullanılan parklara akşam saatlerinde sıcakların artması ile birlikte nefes alınacak mekânlar olarak bakılmakta, bisiklet ve yürüyüş gibi aktivitelerin yanı sıra gün sonunda oluşan yorgunluğu gidermek için dinlenme yeri olarak kullanılmaktadır.

Son yıllarda artan bisiklet kullanımıyla birlikte birçok kent gibi Amasya da bisiklet yollarına önem vermiş ve şehri baştanbaşa geçebileceğiniz bisiklet yolları yapılmıştır. Neredeyse kesintisiz olarak kullanılabilen 4000 mt nin üzerinde bisiklet yolları yapılmış ve yapılmaya devam etmektedir.

Literatür incelendiğinde bu konuda sınırlı sayıda çalışmalara rastlanılmaktadır. İlgili çalışmalara örnek olarak; rekreatif alanların kentsel yaşam kalitesini arttırmada önemli bir yer tuttuğu ve gün geçtikçe de insanların kent yaşamının sonucu oluşan stresten arınmak için parklara yöneldikleri (Şahan, Aydın, & Yelboğa Kazak, 2018) ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra kentlerde sağlıklı alanların oluşturulması hususunda özen gösterildiği (Devecioğlu, Üstündağ, & Akarsu, 2011); sağlıklı kuşaklar ve toplumlar için, sağlık amaçlı aktiviteler yapan bir kesimin oluşması için, belediyelerin ve yerel yönetimlerin spor ve rekreasyon alanlarını desteklemesi gerektiği (Göktaşan,2013) vurgulanmıştır.

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

Parklar günümüzde ulaşılabilirlik açısından stres atmak spor yapmak açısından en kolay mekânlardır. Parklarda sunulan imkânların artırılması kullanıcılar açısından son derece önem arz etmektedir. Kullanılan spor aletlerin çeşitlendirilmesi ve bu aletlerin bakımlarının yapılması kullanımını arttırarak amaca hizmet eder hale getirilmelidir. Bazı spor aletlerinin bakımsız olduğu ve de kırıldığı gözlemlenmiştir. Ayrıca çocuklar için yaş grubuna yönelik oyun parklarının bir kısmı boyasız ve bakımsız olup çocukların kullanımında sıkıntı yaratacak niteliktedir.

Çocuk parklarından ve spor aletlerinden bazıları demir materyal olması sebebi ile hava şartlarına ve kullanıma bağlı olarak yıpranmış, deforme olmuş durumdadır. Bu olumsuzlukların boya ve tamir yapılarak giderilmesi gerekmektedir.

Parklar içerisinde bulunan spor sahaları (futbol, basketbol vb.) kullanım kaynaklı deforme olmuş alanlar bulunmaktadır. Bu sahalarda bulunan tel örgüler kullanıcılara zarar verebilir niteliktedir. Basketbol sahalarında potalarda bulunan fileler çok gerekli olmamakla birlikte yurt dışı örneklerde olduğu gibi metal zincir takılarak kullanım ömrü uzatılabilir.

Bisiklet yolları hava koşullarına bağlı olarak yıpranmış ve hasar görmüştür. Belli aralıklarla bakımlarının yapılması, sporcu ve kullanıcı güvenliği açısından gerekli işaret, levha ve araç yolu ile ayırım materyalleri bakıma tabii tutulmalıdır. Bisiklet yollarının artırılması sağlanmalı ve halkın kullanımı bu şekilde arttırılmaya çalışılmalıdır.

Gezi ve trekking alanlarının belirlenerek, bu alanların kullanımının yaygınlaştırılması, belli organizasyonlar ile halkın katılımı arttırılarak spora teşvik edilmesi gerekmektedir.

2023 kalkınma planında yer alan, “Şehirlerde trekking alanlarının belirlenmesi” maddesi baz alınarak, ivedilikle şehir trekking rotaları oluşturulmalı, bu rotalar broşür, ön levhaları, sosyal mecra, GPS araçları, uygulama ve çeşitli görseller ile desteklenerek yürüyüş severlere tanıtılmalı ve spora çağrı yapılmalıdır.

7. KAYNAKÇA

- Akesen, A. (1984). *Açık Hava Rekreasyonunda Bazı Temel Kavramlar ve Özellikleri*. Orman Fakültesi Dergisi, 131 - 136.
- Amasya.gov.tr. (2020). Amasya Valiliği. <http://www.amasya.gov.tr/nufus> adresinden alındı. Son Erişim Tarihi: 26.03.2021
- Aran, P. D. (1970). *Ege Ve Akdeniz Sahil Şeridindeki Rekreasyonel Gelişmelerin Tabiatı Koruma Ve Peyzaj Açısından Kritiği*. Ankara: Tabiatı Koruma Cemiyeti Yayını.
- Atanur, G. S. (Nisan-Mayıs-Haziran 2017). Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği. Bursa: Kentli Dergisi.
- Bayraktar, A. (1972). *Rekreasyon Turizm İlişkileri ve Bu Konularla İlgili Tesislerde Peyzaj Planlamasının Önemi*. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Dergisi, Cilt 3.
- Bayram, A. (2017). *Rekreasyonel Yerel Parkların Sahip Olması Gereken Özelliklerin Uzman Görüşlerine Göre Belirlenmesi: Eskişehir İli Örneği*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Butler, G. (1959). *Introduction To Community Recreation*. New York / Usa: Hillbookcompany.
- Demir, C., & Çevirgen, A. (2006). *Turizm ve Çevre Yönetimi Sürdürülebilir Gelişme Yaklaşımı*. Ankara: Nobel Akademik Yayınları.
- Devecioğlu, S., Üstündağ, Ö. & Akarsu, E. E. (2011). *Spor ve Rekreasyon Alanlarının Şehir Planlamasındaki Yeri ve Önemi*. Elazığ: Fırat Üniversitesi.
- Dumadum. <https://dumadum.com/blog/cocuk-parklarinin-gelisimdeki-etkileri/> adresinden alındı. Son Erişim Tarihi: 05.04.2021
- Earth, G. (2020, Aralık 31). *Google Earth Uydu Verileri*. Amasya, Merkez, Türkiye. Son Erişim Tarihi: 14.06.2022
- Eskiner, U. (2020, Temmuz 29). *Makaleler*. Eylül 15, 2021 Tarihinde makaleler.com: <https://www.makaleler.com/rekreasyon-nedir-tanimi-ozellikleri-faydalari> Adresinden Alındı. Son Erişim Tarihi: 10.04.2022
- Girgin, E. (2020,Ocak 13).www.iienstitu.com: <https://www.iienstitu.com/blog/rekreasyon-nedir> adresinden alındı. Son Erişim Tarihi: 13.01.2021
- Göktaşan, M. K. (2013). *Kentsel Rekreasyon Alanlarında Spor ve Aktivite Ağı: Kadıköy Örneği*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

- Gökaşan, M. K. (2013). *Kentsel Rekreatyon Alanlarında Spor ve Aktivite Ağı; Kadıköy Örneği*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.
- Kaymaz, I., Belkayalı, N., & Akpınar, N. (2013). *Peyzaj Mimarlığı Kapsamında İşitsel Peyzaj Kavramı: Ankara Kent Parkları Örneği*. Adana: Peyzaj Mimarlığı 5. Kongresi.
- Kızıllarslan, S. (2007). *Trabzon Kenti Park ve Bahçelerinin Peyzaj Tasarım Kriterleri Açısından İncelenmesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Koparan, Ş. & Öztürk, F. (2002). *Uludağ Üniversitesi Personelinin Üniversite Sportif Olanaklarından Yararlanma Düzeyleri*. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: XV Sayı:1.
- Kurdoğlu, B. Ç. & Kurt Konakoğlu, S. S. (2018). *Amasya Kent Örneğinde Rekreatyon Alanları Bilgi Sistemi Oluşturulmasına Yönelik Bir Çalışma*. Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Cilt: 19, Sayı:1, Sayfa: 66-79.
- Küçük, Ş. (1995). *Çorludaki Rekreatyon Alanlarının Değerlendirilmesi*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Mertoğlu, A. N. (2020, 10 13). Mertoglu. <https://www.mertoglu.com.tr/blog/cocuk-parklarinin-cocuk-gelisimindeki-olumlu-etkileri/adresinden> alındı. Son Erişim Tarihi: 13.10.2020
- Mumcuoğlu, N. (1996). *Alemdağ İşletmesine Yönelik, Rekreatyon Talebinin Analizi ve Planlama İlkeleri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Oka <https://oka.ka.gov.tr/kurumsal/hakkimizda/biz-kimiz> adresinden alındı. Son Erişim Tarihi: 13.01.2021
- Oka-2. (2022, Mayıs 10). Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı, <https://oka.ka.gov.tr/destekler> adresinden alındı. Son Erişim Tarihi: 13.01.2021
- Önal, S. & Sağır, M. (2018). *Ankara Kent Parklarının Kullanımının Belirlenmesi*. Ankara Araştırmaları Dergisi.
- Özdemir, M. (2020, Temmuz 29). makaleler.com. www.rekreasyonist.com: <https://www.makaleler.com/rekreasyon-nedir-tanimi-ozellikleri-faydalari> adresinden alındı. Son Erişim Tarihi: 30.07.2020
- Özel, Y. & Bay Karabulut, A. (2018). *Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, 48-56.

- Paker, T. (2021). *Nitel Araştırma: Yöntem, Teknik, Analiz ve Yaklaşımları*. (S. 125). Çankaya/Ankara: Anı Yayıncılık.
- Parklar, M. Boraboy. tabiat.gov.tr: <http://boraboy.tabiat.gov.tr/> adresinden alındı. Son Erişim Tarihi: 18.09.2021
- Pehlivanoglu, T. (1987). *Belgrad Ormanı'nın Rekreatyon Potansiyeli ve Planlama İlkelerinin Tespiti*. İstanbul.
- Sunay, D. D., & Balci, D. V. (2021). *Sporda Rekreatyon Alanı*. Ankara: Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi.
- Şahan, B. S., Aydın, E., & Yelboğa Kazak, G. (2018). *Kentsel Yaşam Kalitesi Perspektifinde Belediyelerce Halka Arz Edilen Sportif Rekreatyon Amaçlı Parkların Planlanmasında Yetkili Görüşleri*. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 11 Sayı: 61.
- Tekeli, İ. (1983). *Yerel Yönetimlerde Demokrasi ve Türkiye'de Belediyelerin Gelişimi*. *Amme İdaresi Dergisi*, 16(2), 7-21.
- Uyanık, H. (2016). *Yeni Kent Kurgusunda Rekreatif Yeşil Alanlar ve Parklar Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma*. Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Yanık, G. (2019). *Yaşanabilir Şehir Kapsamında Açık Rekreatyon Alanlarının CBS İle Analizi: Adapazarı Örneği*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yurdakul, I. K. (2016). *Nitel Veri Analizinde Adım Adım Nvivo Kullanımı*. Çankaya / Ankara: Anı Yayıncılık.